

TELEFONUNDERSØKELSE OM AKSJER OG AKSJESPARING

31. mai-4. juni 2007

Rapport utarbeidet for
AksjeNorge og Oslo Børs

av Erik Dalen

12. juni 2007

Postadresse: Boks 9143 Grønland, 0133 Oslo
Kontoradresse: Christian Krohgs gate 1
Telefon: 22 95 47 00, faks: 22 95 47 01
E-post: firmapost.norge@synovate.com
<http://www.synovate.no>

Innhold

INNLEDNING	1
OPPSUMMERING OG HOVEDKONKLUSJONER.	3
KOMMENTARER TIL RESULTATENE	5
KJENNSKAP TIL OG BRUK AV SPAREFORMER (Tabell 841-843)	5
VIL MAN KUNNE BETALE EN UTGIFT PÅ KR 10.000 UTEN PROBLEMER? (Tabell 844)	8
HVOR MYE PENGER BØR MAN HA FOR KJØPE AKSJER PÅ OSLO BØRS? (Tabell 845)	9
KJENNSKAP TIL FAKTORER KNYTTET TIL AKSJESPARING I BØRSNOTER- TE SELSKAPER (Tabell 846.1-6)	10
MOTIVER FOR Å SPARE I AKSJER (Tabell 847.1-12)	13
DETALJERTE HOLDNINGER TIL AKSJER OG AKSJESPARING (Tabell 848.1-7)	16
TILLIT TIL INFORMASJON OG RÅD (Tabell 849)	18
HVORFOR SPARER MAN IKKE I AKSJER? (Tabell 850-851)	19
TABELLER	23
Feilmarginer ved rent lotterisk utvalg	24

INNLEDNING

På oppdrag fra AksjeNorge og Oslo Børs har Synovate MMI gjennomført denne undersøkelsen for å måle hvilke forhold som har betydning for folks tilbøyelighet til å spare i aksjer. Undersøkelsen er lagt opp med sikte på å samle informasjon om markedsprosessene som er relevant og anvendelig som underlag for utvikling av fremtidige informasjons- og markedsføringstiltak for å få nordmenn mer aktive på aksjemarkedet.

Bakgrunnen for undersøkelsen er at aksjesparing er betydelig mindre utbredt i Norge enn i land vi naturlig kan sammenligne oss med, f.eks. Sverige. Gjennom ulike tiltak ønsker man å endre på dette.

Spørsmålene som er stilt fremgår av spørreskjemaet bak i denne rapporten.

Undersøkelsen ble gjennomført som en del av vår omnibusundersøkelse pr. telefon i perioden som fremgår av forsiden av denne rapporten. I denne perioden har vi intervjuet et landsrepresentativt utvalg bestående av netto 1002 gjennomførte intervju. Ca. 800 intervju ble gjennomført med fastlinje telefon og ca. 200 med mobiltelefon, slik at vi også sikret deltagelse av personer som bor i husholdninger med kun mobiltelefon.

Ved resultatberegningen er det foretatt veiling med hensyn til kjønn, alder, kombinasjon av fem landsdeler (Oslo, Østlandet ellers (tom. Aust-Agder), Vestlandet (Vest-Agder - Sogn og Fjordane), Midt-Norge (Møre og Romsdal - Nord-Trøndelag) og Nord-Norge) og fire kommunetyper (primærnæringskommuner, industrikommuner, mindre tjenesteytingskommuner og store kommuner). Dette gjøres for at sammensetningen av utvalget med hensyn til disse faktorene er korrekt i henhold til offisiell statistikk ved resultatberegningene. Dette gjør vi for å redusere virkningene av åpenbare utvalgsskjevheter. Utvalgsbeskrivelse mhp. kjønn, alder, inntekt, utdanning og bosted før og etter veiling fremgår av tabellhodet i tabell 841.

Fordi dette er en utvalgsundersøkelse, er resultatene beheftet med usikkerhet. Denne usikkerheten kan imidlertid beregnes. Vedlagt bakerst i rapporten finnes en tabell over feilmarginer ved forskjellige utvalgsstørrelser og observasjonsnivåer. Her kan man finne hvor store forskjellene mellom svarene i forskjellige kolonner i tabellene bør være for å være reelle. Som en tommelfingerregel bør forskjeller i totalkolonnen være større enn 3-4 prosentpoeng, og innen undergrupper større enn 7-8 prosentpoeng for å kunne tillegges noen betydning.

Tabellsamlingen inneholder svarfordelingene på spørsmålene i utvalget som helhet, og i undergrupper for kjønn, alder, utdanning, familieinntekt og bosted etter landsdel. I tillegg har vi sortert svarene etter partitilhørighet og etter hvilke spareformer man bruker. Hver tabell går over tre sider.

Hovedkontaktperson for dette prosjektet har vært Turid Birkenes hos AksjeNorge, mens en rekke andre personer fra så vel AksjeNorge som Oslo Børs har deltatt i forarbeidet til denne undersøkelsen. Ansvarlig for planlegging, analyse og rapportering i Synovate MMI er direktør Erik Dalen.

OPPSUMMERING OG HOVEDKONKLUSJONER.

Denne undersøkelsen gir etter vår mening grunnlag for å trekke følgende hovedkonklusjoner:

- Bankinnskudd (68%) fremtrer som den mest kjente og aktuelle spareform for folk flest. Aksjer (49%) og aksjefond (45%) er de eneste andre former for sparing og pengeplasseringer som særlig mange nevner uhjulpet.
- Ved siden av regelmessige bankinnskudd i særstilling flest (64%) bruker, er aksjer i børsnoterte selskaper (22%), pensjonssparing i fond (21%) og regelmessige innskudd i aksjefond (20%) og enkeltinnskudd i aksjefond (19%) benyttet av ca. 1 av 5 nordmenn over 15 år.
- 42% nevner bankinnskudd og 37% aksjefond som spareformer man mener banken har for dem.
- 84% av befolkningen kan betale en uforutsett utgift på kr 10.000.- uten spesielle problemer.
- Det er stor usikkerhet knyttet til spørsmålet om hvor mye penger man bør ha for å kjøpe aksjer på Oslo Børs.
- Kunnskaper om helt avgjørende faktorer for å delta i aksjemarkedet er tilstede hos færre enn de som faktisk har aksjer i børsnoterte selskaper. Mest kritisk tror vi det kan være at bare 16% har særlig kjennskap til hvordan man handler aksjer, rent praktisk.
 - Kvinner vet mindre enn menn
 - Unge vet mindre enn de i midlere aldersgrupper
 - Folk i distriktene vet mindre enn folk i større byer
 - Folk med dårlig råd vet mindre enn folk med bedre råd
 - Folk som ikke sparer vet mindre enn folk som sparer, uansett spareform
- Sikkerhet rangeres høyere enn muligheten for å tjene mye penger når vi spør om motiver for å spare i aksjer. Det er også tydelig at mange synes de har for dårlig råd til å kunne avsette penger til aksjesparing.

- De beskrivelsene som flest synes passer på aksjer og aksjesparing er "langsiktig", "høy risiko" og "store fortjenester".
- Det er bare bankene som nyter utstrakt tillit når det gjelder informasjon og råd om aksjesparing. Sett i forhold til bankenes tillit, er det urovekkende hvor få som har tillit til meglere og analytikere og for den saks skyld media. Selv om de som har aksjer i børsnoterte selskaper har litt høyere tillit, endrer ikke det på vår uro.
- De som ikke har aksjer i børsnoterte selskaper begrunner dette med at aksjesparing har for lav aktualitet, at kunnskapen er svært lav og at frykten for tap er utbredt. Bedre økonomi og tilgang til en stor sum penger er det som skal til for at disse skal kjøpe eller spare i aksjer.

KOMMENTARER TIL RESULTATENE

I det følgende skal vi kort kommentere resultatene fra undersøkelsen, slik at man kan tilegne seg disse uten å gå til tabellene. Resultatene vil bli kommentert i den rekkefølge spørsmålene er stilt. Vi vil legge vekt på å presentere alle hovedtall av interesse med grafikk og trekke hovedkonklusjoner. Tabellvedlegget er velegnet for mer inngående studier av de enkelte spørsmål, og bør selvfølgelig studeres for dypere analyser av f.eks. forskjeller i svar mellom undergrupper av spurte.

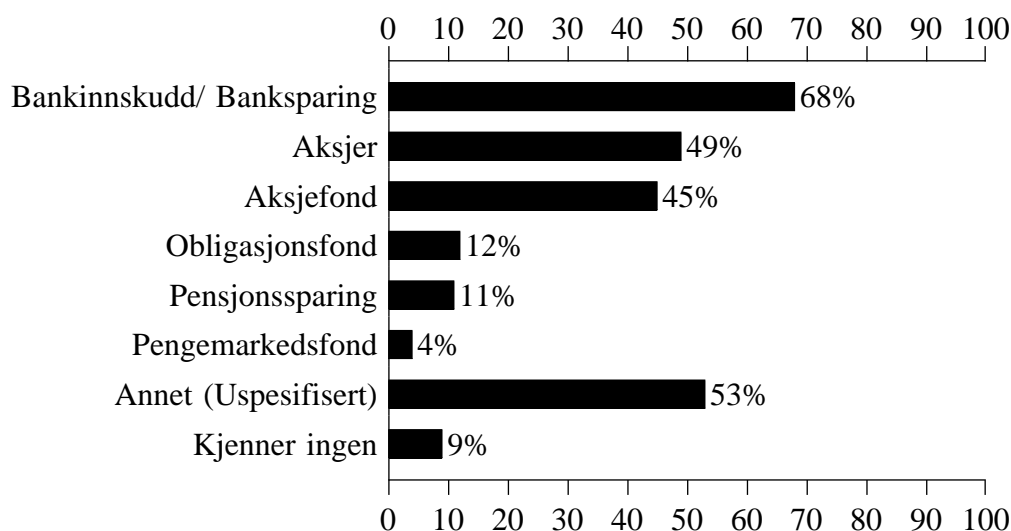
KJENNSKAP TIL OG BRUK AV SPAREFORMER (Tabell 841-843)

Det første spørsmålet i undersøkelsen gjaldt kjennskap til spareformer for folk flest. Spørsmålet ble stilt slik at de spurte skulle nevne de spareformene de kom på i farten, uten noen form for hukommelseshjelp. Vi vil her understreke hvor sentralt begrepet uhjulpent kjennskap står i markedsføring og opinionsdannelse. Når vi spør "Hvilke kan du nevne?", er det slett ikke objektivt kjennskap til spareformenes eksistens som måles, men det faktum at de former som blir nevnt befinner seg så langt fremme i de spurtes bevissthet at de tenker på dem når de tenker på spareformer. En rekke undersøkelser har vist at dette er helt sentralt dersom man skal komme med i det sett av alternativer som vurderes for bruk eller forbindelse, og at dette igjen er en viktig betingelse for kommunikasjonsmulighetene. I internasjonal faglitteratur er dette omtalt som "evoked set". Å tilhøre "evoked set" er høyt korrelert med positive holdninger som stort sett skapes av eksponeringer som er fordelaktige, dog i noen tilfeller det motsatte.

Et meget viktig poeng ved vurderingen av resultatene fra kjennskapsspørsmål av denne typen er å merke seg hvilken generisk benevnelse som blir benyttet i spørsmålsteksten. I dette tilfellet er "former for sparing og pengeplasseringer for folk flest" benyttet for å måle aksjesparing og øvrige spareformers posisjon som nettopp dette. De generiske benevnelsene skal reflektere hva man ønsker at aksjesparing skal fremstå som, assosieres med og som spareformen skal markere seg i omgivelsenes bevissthet som. Derfor ligger det alltid en strategisk vurdering bak valg av benevnelse i slike undersøkelser, og undersøkelsens resultater vil vise hvor sterkt man står som aktør og alternativ innenfor den kategorien man spør om.

I diagrammet nedenfor ser vi at aksjer og aksjefond har en forholdsvis fremskutt posisjon, i det det blir nevnt av henholdsvis 49% og 45% av alle spurte. Dette er imidlertid et godt stykke bak bankinnskudd/ banksparing som blir nevnt uhjulpent av 68%.

Hvilke former for sparing og pengeplasseringer for folk flest kan du nevne?

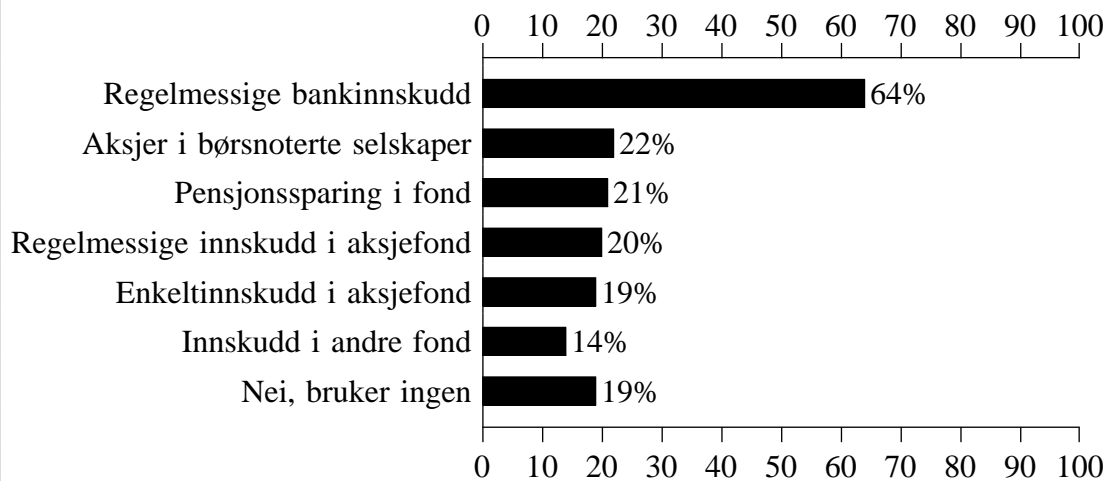
Foruten de tre spareformene som kommer best ut i denne målingen, er det påfallende hvor lave andeler som nevner andre typer sparing. Det må vi tolke som et uttrykk for at obligasjonsfond (12%), pensjonssparing (11%) og pengemarkedsfond (4%) hverken er godt kjent eller regnes som spareformer eller pengeplasseringsmuligheter for folk flest.

Aksjesparing nevnes hyppigst av folk i midlere aldersgrupper (56-57%) og blant folk i høyeste inntektsgruppe (57%). Vi legger også merke til at folk i Oslo (63%) nevner aksjer adskillig oftere enn folk som bor andre steder i landet. Jo høyere utdanning, jo flere er det som nevner aksjer og for den saks skyld alle andre spareformer.

Som bakgrunnskunnskap om befolkningens sparevaner, er det viktig å kjenne til hvilke former for sparing folk benytter seg av. I nedenstående diagram ser vi at vi i selve spørsmålsstillingen har formulert alternativene noe mer restriktivt for å tilpasse dem til vårt formål. Vi spør f.eks. om "aksjer i børsnoterte selskaper", ikke om aksjer i andre selskaper. Vi spør om "regelmessige bankinnskudd", ikke om mer tilfeldige eller sporadiske innskudd.

Det er som man kunne vente en viss sammenheng mellom kjennskapet til spareformene som vi kommenterte ovenfor og hvilke former som blir benyttet. 64% av befolkningen bruker regelmessige bankinnskudd. For oss er det viktigst å notere at 22% bruker aksjer i børsnoterte selskaper og 20% regelmessige innskudd i aksjefond.

Bruker du selv noen av følgende former for sparing og pengeplasseringer?

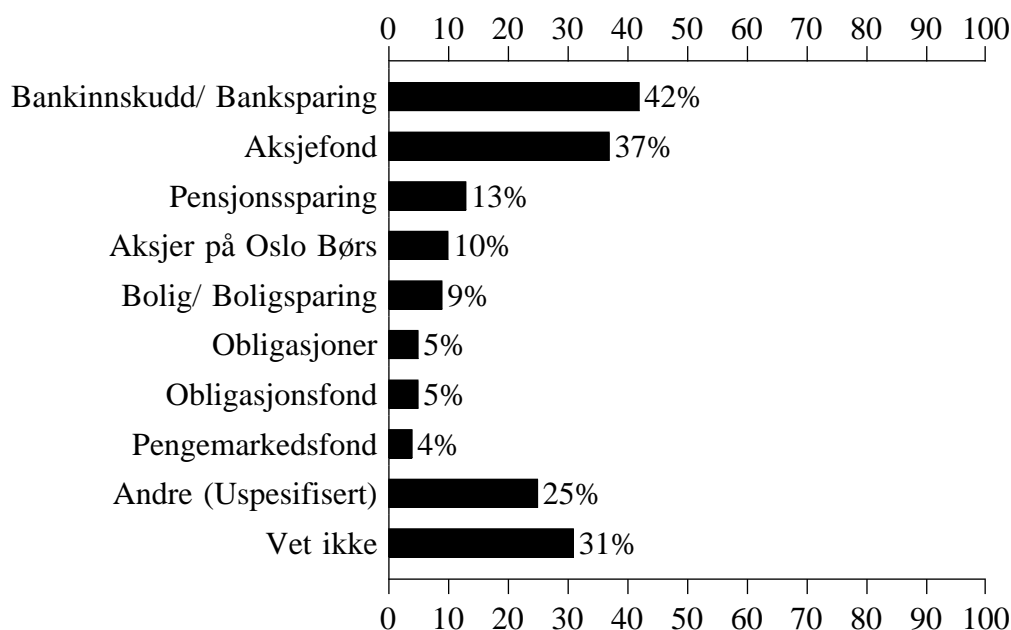

Sparing i aksjer i børsnoterte selskaper er mer utbredt blant menn (26%) enn blant kvinner (18%). For øvrig er det ingen nevneverdige forskjeller mellom undergruppene som er analysert, bortsett fra at folk som tjener godt sparer i slike aksjer hyppigere enn gjennomsnittet. Regelmessig innskudd i aksjefond er noe mer utbredt blant folk i alderen 40-59 år enn andre og blant folk med høy utdanning. Det samme er tilfellet med enkeltinnskudd i aksjefond.

Som vi skal se senere i denne rapporten, er kjennskapet til hvordan man handler aksjer og kjennskapet til meglere begrenset. Dette ble antatt i utgangspunktet og med tanke på bankenes sentrale posisjon for folk flest når det gjelder distribusjon av finanstjenester, spurte vi om hvilke former for sparing og pengeplasseringer man mente banken har for den enkelte.

Nedenfor gjengir vi resultatene der vi også har rangert dem etter kjennsapsgrad totalt. Vi minner om at dette spørsmålet kom rett etter et spørsmål der vi hadde lest opp en del spareformer, slik at svarene her ikke har samme karakter av uhjulpet kjennskap som vi beskrev ovenfor. Vi synes det er merkelig at bare 42% av de spurte nevner bankinnskudd/banksparing, men forklaringen kan ligge i at dette er nevnt tidligere og at mange kanskje anser dette svaret for for banalt til å bli brukt. På den annen side mener vi at svarene røper betydelig usikkerhet nå spørsmålet blir stilt på denne måten.

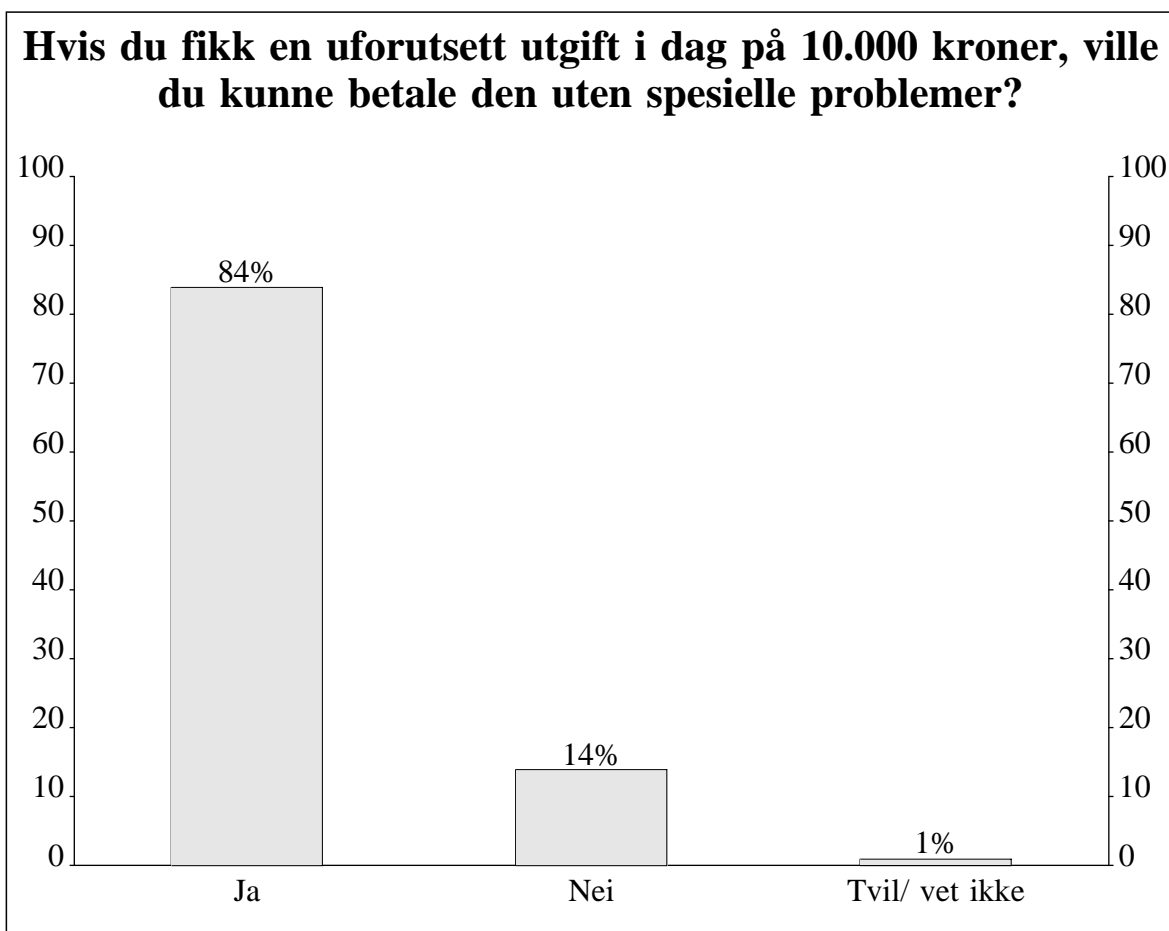
Hvilke former for sparing og pengeplasseringer mener du banken din har for deg?

Det som kanskje er viktigst å legge merke til, er hvor mange færre som nevner "aksjer på Oslo Børs" (10%) enn "aksjefond" (37%). Ganske iøynefallende er det at nesten 1/3 av befolkningen ikke kan svare på dette spørsmålet. På denne bakgrunn mener vi det bør være en viktig oppgave å klargjøre bankenes rolle når det gjelder aksjemarkedet.

VIL MAN KUNNE BETALE EN UTGIFT PÅ KR 10.000 UTEN PROBLEMER? (Tabell 844)

Bakgrunnen for at man ønsket å kartlegge hvor mange som er i stand til å betale en uforutsett utgift på kr 10.000.- uten spesielle problemer, er todelt. For det første kan svarene indikere om man har kjøpekraft til å gå inn i aksjemarkedet. For det andre kan svarene indikere om man er i stand til å ta et tap i denne størrelsesorden. I nedenstående diagram ser vi at så mange som 84% av befolkningen bekrefter at de ville kunne betale.

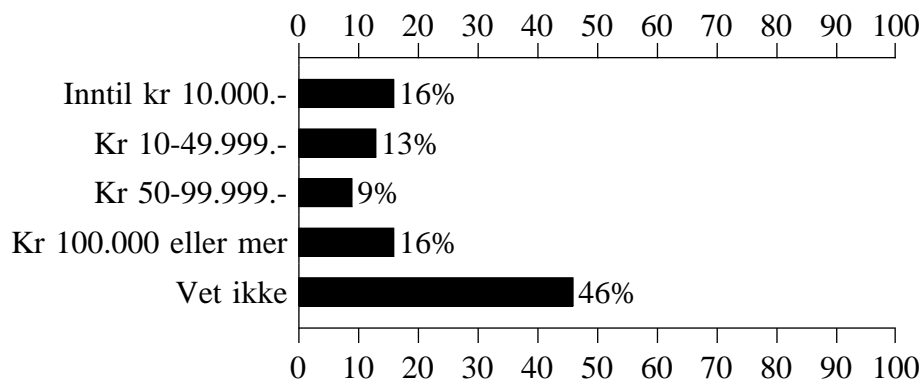
Det kan se ut som om kvinner (17%) er noe svakere økonomisk stilt enn menn (12%) i og med at en litt høyere andel av kvinnene svarer nei på spørsmålet. Det samme er tilfellet med spurte i alderen 15-24 år, altså de yngste, er hele 36% ikke ville kunne betale en slik utgift uten spesielle problemer. Dette er nok som ventet, og reflekteres nok på den måten at folk med lav husstandsinntekt og middels utdanning i større utstrekning ville ha problemer enn folk med høy inntekt og høy utdanning. Dette henger kanskje også sammen med at folk som vil stemme SV (22%) i større grad enn andre partiers tilhengere ville få problemer. Dette er sikkert et utslag som skyldes mange unge velgere under utdanning.

HVOR MYE PENGER BØR MAN HA FOR KJØPE AKSJER PÅ OSLO BØRS? (Tabell 845)

Det neste spørsmålet kan sies å ha en viss sammenheng med det forrige, på den måten at oppfatningene om hvor mye penger man må ha, vil kunne utestenge de som mener det er høyere beløp enn de har råd til. På den annen side vil spørsmålet avdekke hvor godt kjennskap man har til den nedre grense som tilsvarer kjøpet av en aksjepost, som er rundt kr 10.000.-.

I diagrammet nedenfor ser vi at det er stor spredning i svar, hvilket igjen røper stor usikkerhet. Mens 16% av de spurte svarer under kr 10.000.-, er det like mange, 16%, som svarer kr 100.000.- eller mer. Like påfallende er det at nesten halve befolkningen ikke kan svare på spørsmålet.

Hvor mye penger mener du man bør ha for å kjøpe aksjer på Oslo Børs?

Hvis kr 10.000.- er "riktig" svar, er menn noe bedre orientert enn kvinner. Selv om folk med høy inntekt, høy utdanning og folk som bor i Oslo synes å ha noe bedre kjennskap enn andre, kan det ikke endre på det inntrykket vi får av at mangelen på kunnskap er et gjennomgående problem. De som selv eier aksjer i børsnoterte selskaper svarer riktigere på dette spørsmålet enn de som ikke har aksjer.

KJENNSKAP TIL FAKTORER KNYTTET TIL AKSJESPARING I BØRSNOTERTE SELSKAPER (Tabell 846.1-6)

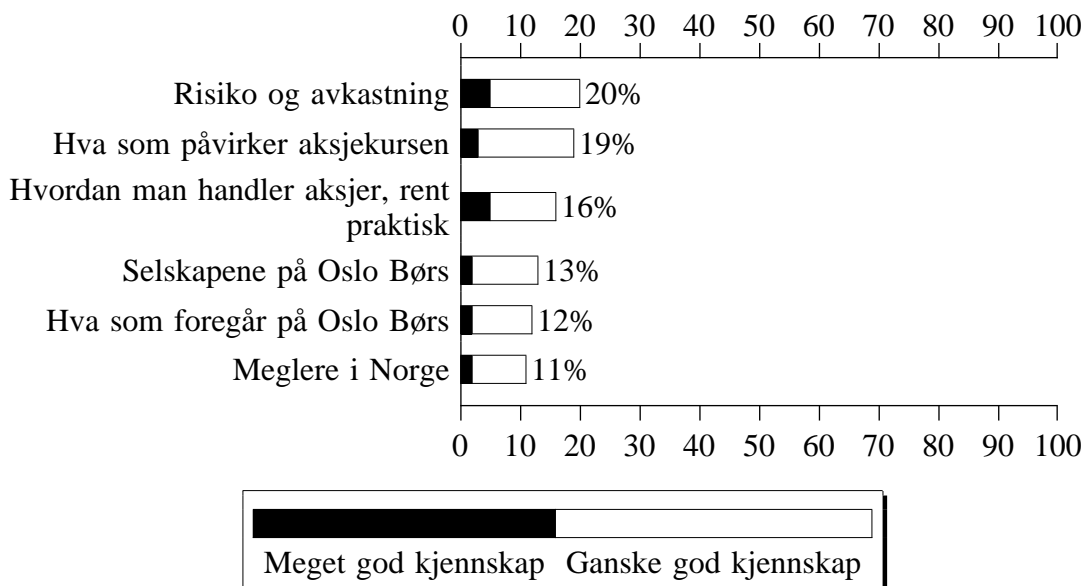
Forut for denne undersøkelsen gjennomførte vi en forstudie med fokusgrupper blant vanlige mennesker. Denne forstudien avdekket betydelig mangel på kunnskaper omkring aksjesparing, og det ble derfor en sentral problemstilling for dette prosjektet å etablere kvantitative mål på kunnskapsmangelen, hvilke kunnskaper som mangler hos flest og hvilke grupper i befolkningen som i størst grad mangler kunnskaper.

For å kartlegge kjennsaps-/ kunnskapsnivå tok vi utgangspunkt i noen vesentlige faktorer for å delta i aksjemarkedet og spurte hvor god kjennskap man hadde til disse faktorene. Faktorene ble lest opp for de spurte en og en, hvoretter de skulle angi hvor god eller dårlig kjennskap de hadde til hver faktor i henhold til en skala som så slik ut:

- Meget god kjennskap = 1**
- Ganske god kjennskap = 2**
- Litt kjennskap = 3**
- Ingen kjennskap = 4**

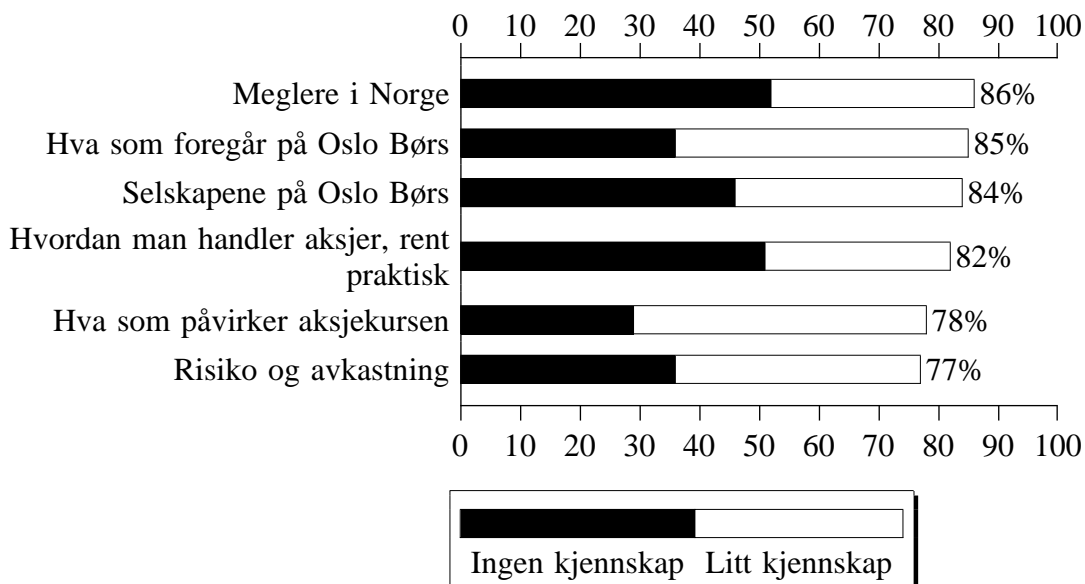
I diagrammet nedenfor gjengir vi svarfordelingene ved å vise hvor store andeler som har meget eller ganske god kjennskap til hver faktor. Vi har rangert dem etter andelen som svarer "meget + ganske god kjennskap".

Hvor god kjennskap har du til følgende faktorer knyttet til aksjesparing i børsnoterte selskaper?

Etter vår mening viser ovenstående diagram med all ønskelig tydelighet at kunnskaper om helt avgjørende faktorer for å delta i aksjemarkedet er tilstede hos ganske få, faktisk hos færre enn de som har aksjer i børsnoterte selskaper. Mest kritisk tror vi det kan være at bare 16% har særlig kjennskap til hvordan man handler aksjer, rent praktisk. Som motstykke til diagrammet over, viser vi andelen som svarer at de har litt eller ingen kjennskap til faktorene.

Hvor god kjennskap har du til følgende faktorer knyttet til aksjesparing i børsnoterte selskaper?

Det er ingen tvil om at behovet for grunnleggende kunnskap om aksjemarkedet og aksjehandel er skrikende og bør blinkes ut som en hovedoppgave for fremtidige kampanjer for å få flere interessert i å delta i markedet.

Selv om det er visse forskjeller i mangel på kjennskap, er det vår konklusjon at folk flest ikke har tilstrekkelige kunnskaper til at de skal forventes å spare i aksjer i børsnoterte selskaper. Selv blant de som har aksjer i børsnoterte selskaper er kjennskapet lavt. Det er f.eks. hele 56% av de som har slike aksjer som oppgir at de bare har litt eller ingen kjennskap til hvordan man handler aksjer, rent praktisk!

Videre er det ingen tvil om at kunnskapsmangelen er mer utbredt i noen grupper i befolkningen enn andre. De gruppene som peker seg ut er følgende:

- Kvinner vet mindre enn menn
- Unge vet mindre enn de i midlere aldersgrupper
- Folk i distriktene vet mindre enn folk i større byer
- Folk med dårlig råd vet mindre enn folk med bedre råd
- Folk som ikke sparer vet mindre enn folk som sparer, uansett spareform

Som vi har poengtert tidligere, er det ingen grupper som utmerker seg med god kjennskap til aksjesparing. Ovennevnte poengtering av enkelte grupper viser hvilke grupper i befolkningen som har aller dårligst kunnskaper.

MOTIVER FOR Å SPARE I AKSJER (Tabell 847.1-12)

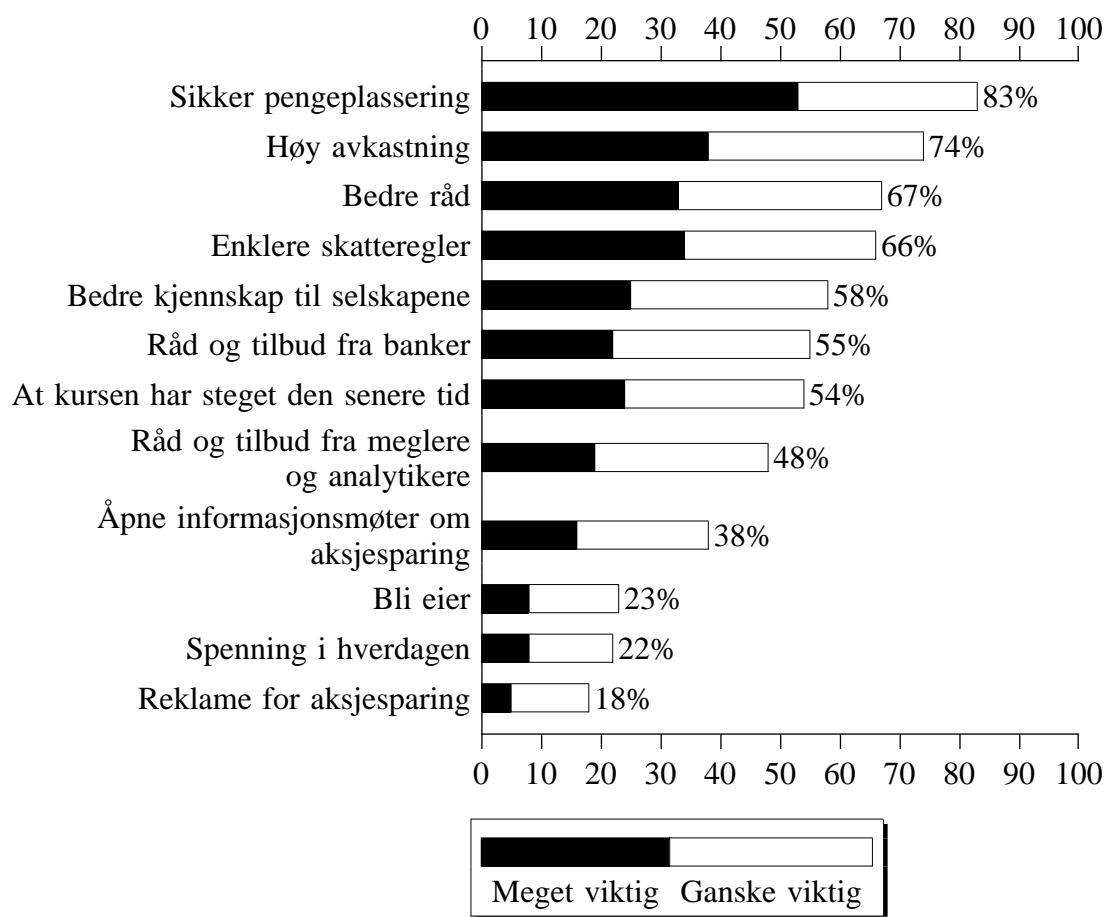
Når man skal drive markedsføring er det viktig å vite hvilke motiver som er viktige for folk til å gjøre ting man ønsker at de skal gjøre. Dette var bakgrunnen for at vi stilte det viktige spørsmålet i denne undersøkelsen om hvor viktige ulike motiver/ faktorer vil være for at man skal spare i aksjer.

For å kartlegge motivene tok vi utgangspunkt i noen vesentlige faktorer for å delta i aksjemarkedet som hadde kommet frem gjennom forstudien og i tillegg er allment kjent som viktige motiver for å kjøpe aksjer. Faktorene ble lest opp for de spurte en og en, hvorefter de skulle angi hvor viktig hver var dersom man skulle spare i aksjer i børsnoterte selskaper i henhold til en skala som så slik ut:

- Meget viktig = 1**
- Ganske viktig = 2**
- Litt viktig = 3**
- Ikke viktig = 4**

I diagrammet nedenfor gjengir vi svarfordelingene ved å vise hvor store andeler som svarer meget eller ganske viktig for hver faktor. Vi har rangert dem etter andelen som svarer "meget + ganske viktig".

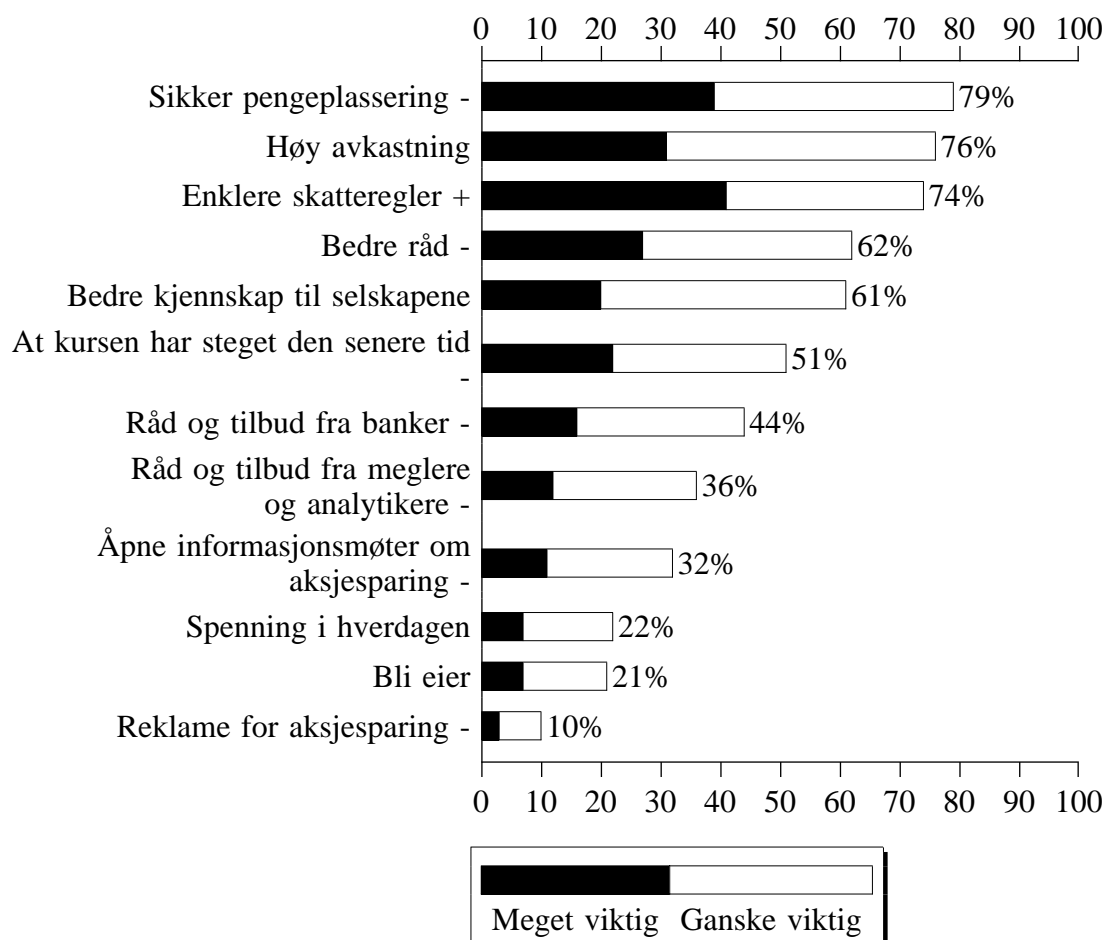
Hvis du skulle spare i aksjer i børsnoterte selskaper, hvor viktige vil følgende faktorer være for deg?

Etter vår mening viser ovenstående diagram med all ønskelig tydelighet at sikkerhet rangeres høyere enn muligheten for å tjene mye penger. Det er også tydelig at mange synes de har for dårlig råd til å kunne avsette penger til aksjesparing. Av mer teknisk karakter fremgår at enklere skatteregler er viktig for mange. Vi er litt overrasket over akkurat dette svaret all den stund flertallet av de spurte neppe har særlig greie på skattereglene som gjelder for aksjer og aksjehandel.

En del av analysen for å finne driverne på kjøp av aksjer, er å se svarene på dette spørsmålet blant de som faktisk har aksjer i børsnoterte selskaper. I diagrammet nedenfor ser vi at det ikke er noen systematisk forskjell i rangeringen av motivene til de som har aksjer og de som ikke har det. Med +/- i enden av teksten har vi angitt om aksjeeierne scorer lavere eller høyere enn totalen på hver faktor.

Hvis du skulle spare i aksjer i børsnoterte selskaper, hvor viktige vil følgende faktorer være for deg?

Har aksjer i børsnoterte selskaper. N=221

Et gjennomgående trekk er at de som eier aksjer i børsnoterte selskaper legger litt mindre vekt på hver av faktorene enn de som ikke har aksjer. Dette er neppe overraskende, all den stund de har skrittet over terskelen og sannsynligvis føler seg litt sikrere på hva dette er. Bare på ett punkt legger aksjeeierne større vekt enn de som ikke eier aksjer, og det er på enklere skatteregler.

Vi finner at aksjeeierne legger mindre vekt på sikker pengeplassering, og at kursen har steget den senere tid. De er mindre opptatt av råd fra meglere og banker og mindre interessert i informasjonsmøter.

DETALJERTE HOLDNINGER TIL AKSJER OG AKSJESPARING (Tabell 848.1-7)

Dersom man skal forstå hvilke knapper man skal trykke på når man skal markedsføre aksjer og aksjesparing, er det viktig å kjenne til holdninger som knytter seg til dette. Noen holdninger vil virke negativt inn på lysten til å spare i aksjer dersom de er negative, mens andre vil virke positivt inn og bør spilles på i markedsføringen. Ved målinger som dette kan man benytte mange metoder, og i dette tilfellet formulerte vi noen beskrivelser som ble lest opp for de spurte en og en, hvorefter de skulle angi hvor godt de syntes beskrivelsen passet i forhold til det de syntes om aksjer og aksjesparing i henhold til en skala som så slik ut:

Passer meget godt = 1

Passer ganske godt = 2

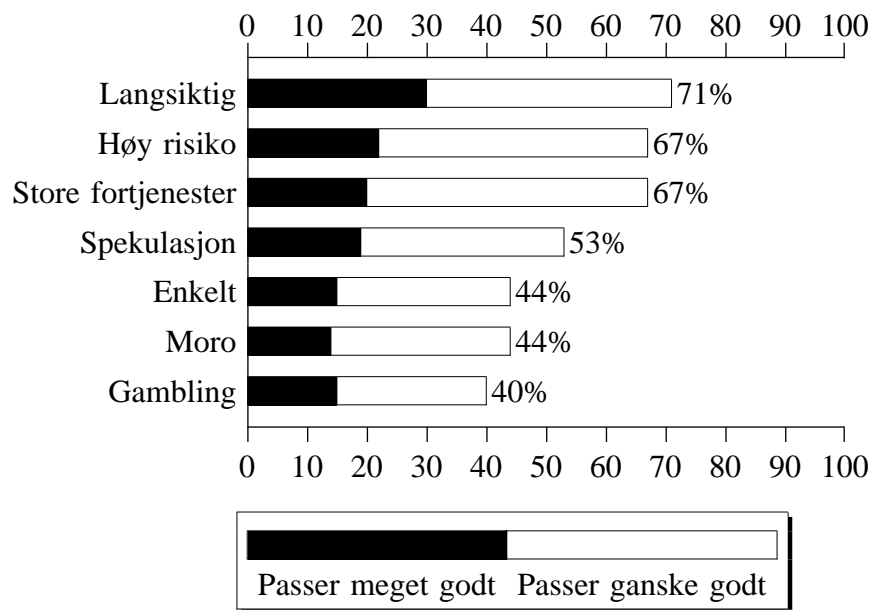
Passer mindre godt = 3

Passer dårlig = 4

Grunnen til at vi valgte denne spørremetoden var at vi mener den gir bedre grunnlag for å uttrykke holdninger som knytter seg til myter og spekulasjoner enn andre metoder som mer appellerer til kunnskap og erfaringer. De holdningsdimensjonene vi opererte med var også ofte av en slik art at de ikke direkte refererte seg til erfaringer med aksjer, men snarere til holdninger eller verdier som måtte råde på denne arenaen.

I diagrammet nedenfor gjengir vi svarfordelingene ved å vise hvor store andeler som mener at hver beskrivelse passer meget + ganske godt. Vi har rangert beskrivelsene etter andelen som svarer "passer meget + ganske godt".

Synes du følgende beskrivelser passer meget godt, ganske godt, mindre godt eller dårlig på aksjer og aksjesparing?

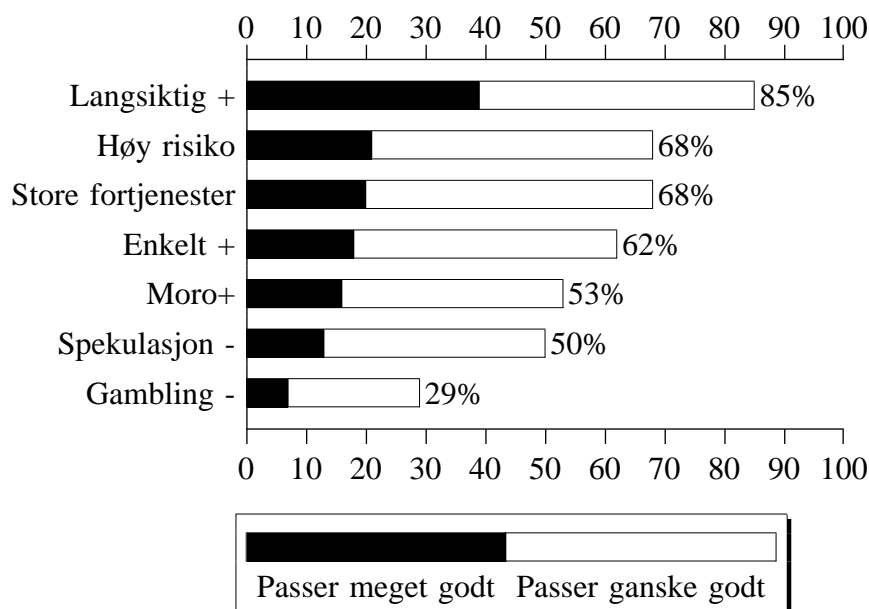

De beskrivelsene som flest synes passer på aksjer og aksjesparing er som vi ser langsiktig, høy risiko og store fortjenester. Høy risiko vil vi tolke negativt og er en holdning som vil påvirke folk negativt i tilbøyeligheten til å spare i aksjer. Det langsiktige perspektiv er nok ikke negativt i seg selv, men kan virke slik dersom det er et uttrykk for at man må tenke langsiktig for å redusere risiko, hvilket kan være vanskelig for de som trenger høy likviditet. At aksjesparing kan gi store fortjenester er nok positivt, men betingelsen for å oppnå store fortjenester er at du kan akseptere høy risiko, i hvert fall på kort sikt.

I forhold til den utbredte mangel på kunnskap om aksjer som vi har avdekket tidligere, er det påfallende at så mange som 44% synes beskrivelsen "enkelt" passer godt. Riktignok er det nøyaktig like mange som synes beskrivelsen passer litt eller dårlig, så meningene er sterkt delte om dette.

Også på dette spørsmålet er det interessant å se svarene i forhold til om man har aksjer i børsnoterte selskaper. Med -/+ har vi også her angitt om aksjeeierne scorer høyere eller lavere enn totalen.

Synes du følgende beskrivelser passer meget godt, ganske godt, mindre godt eller dårlig på aksjer og aksjesparing?

De som selv eier aksjer mener i høyere grad at "langsiktig" passer godt på aksjer og aksjesparing enn hele befolkningen. Det samme er tilfellet med "enkelt" og "moro". Men igjen ser vi at rangeringen av beskrivelsene ikke er vesensforskjellige fra den vi så i totalen. De mer odiøse beskrivelsene som "spekulasjon" og "gambling" får lavere tilslutning blant aksjeeierne, men vi skal ikke se bort fra at så mange som 50% synes spekulasjon passer godt og 29% mener gambling passer godt.

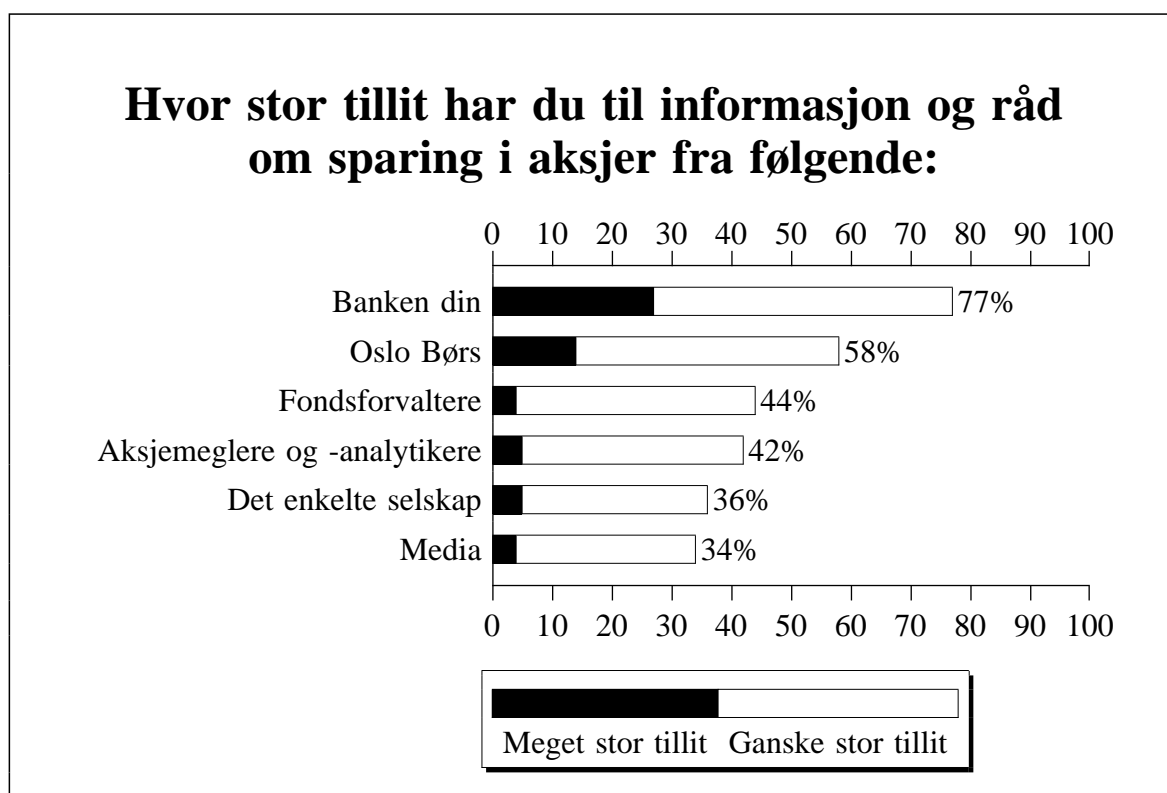
TILLIT TIL INFORMASJON OG RÅD (Tabell 849)

I all kommunikasjon er det slik at budskap har større sjanse for å bli registrert, forstått, tatt hensyn til og kanskje føre til handling, dersom avsenderen er kjent og nyter stor tillit. På et felt som aksjemarkedet vil vi tro at dette gjelder i høy grad, ikke minst på grunn av den usikkerhet som knytter seg til markedet og de blandete holdninger som knytter seg til aksjesparing. På denne bakgrunn var det naturlig å kartlegge hvilken tillit folk har til ulike kilder når det gjelder informasjon og råd om sparing i aksjer.

Svarene på spørsmålet om tillit skulle avgis i henhold til en skala som så slik ut:

- Meget stor tillit = 1**
- Ganske stor tillit = 2**
- Mindre tillit = 3**
- Ingen tillit = 4**

I diagrammet nedenfor gjengir vi hvor store andeler som har meget stor og ganske stor tillit til de informasjonskilder vi har spurt om. Kildene er rangert etter andeler som har meget + ganske stor tillit.

Etter vår mening er det bare bankene og delvis Oslo Børs som nyter utstrakt tillit når det gjelder informasjon og råd om aksjesparing. Sett i forhold til bankenes tillit, er det urovekkende hvor få som har tillit til meglere og analytikere og for den saks skyld media. Selv om de som har aksjer i børsnoterte selskaper har litt høyere tillit (53%), endrer ikke det på vår uro.

Bankene er uten tvil den kanal som nyter stor tillit og som fremstår som en mulig kanal for informasjon og råd om aksjesparing. Med 77% tillit blant alle spurte og 71% blant aksjeeierne, ligger bankene langt foran andre aktører. Oslo Børs som 58% har stor tillit til kan være en akseptabel avsender av informasjon, men kan neppe gi råd om aksjesparing annet enn i svært generelle vendinger. Det er verd å merke seg at de som eier aksjer i børsnoterte selskaper, har større tillit (70%) til Oslo Børs enn gjennomsnittet i befolkningen.

HVORFOR SPARER MAN IKKE I AKSJER? (Tabell 850-851)

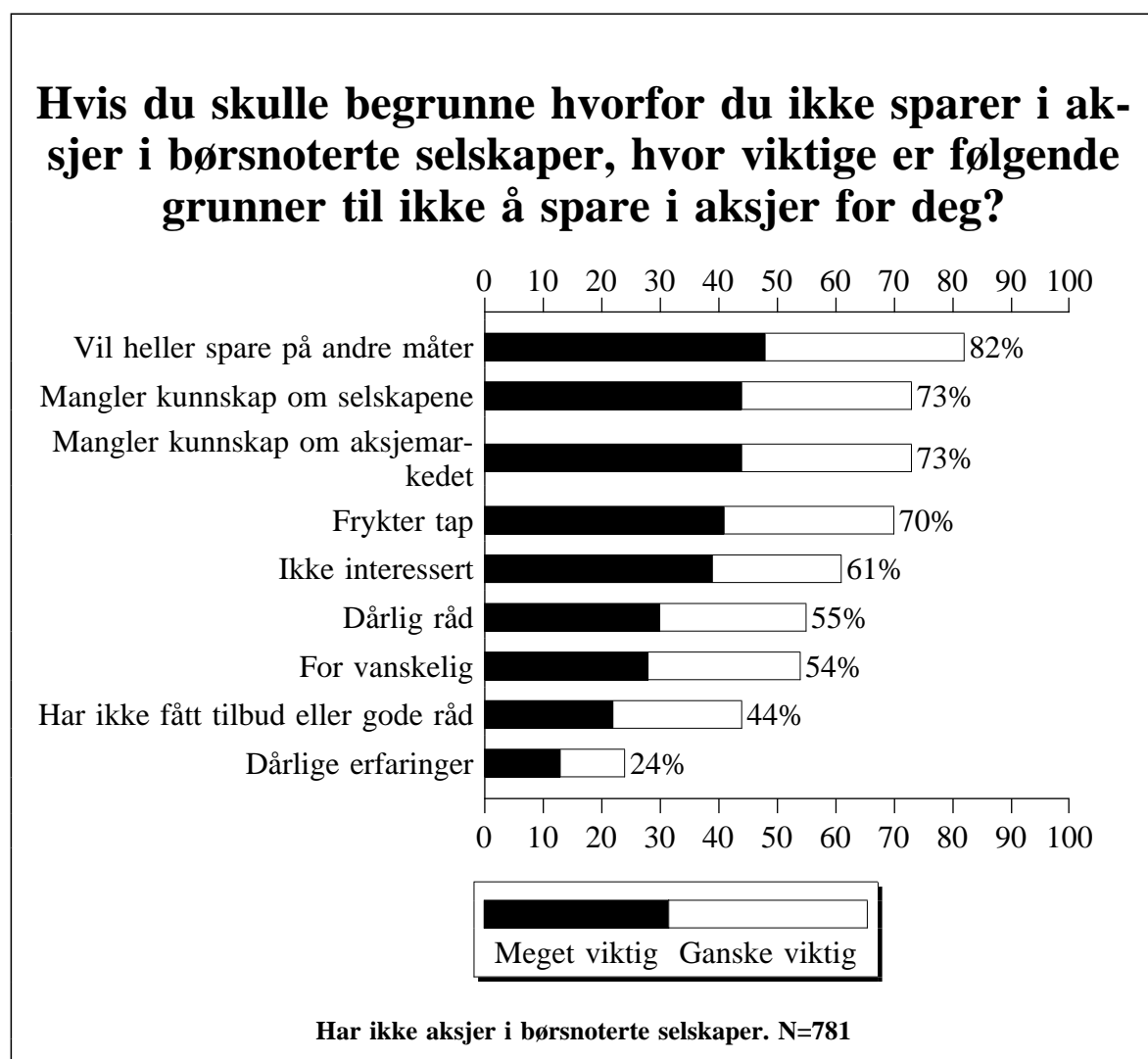
De to siste spørsmålene i undersøkelsen tok sikte på å avdekke hvilke barrierer som er de høyeste for dem som ikke sparer i aksjer i dag. På grunnlag av forstudien med fokusgrupper kunne vi fastslå en rekke gode grunner for de som ikke har aksjer til ikke å spare

i aksjer. Sammen med en del andre begrunnelser, ønsket vi å kartlegge hvor viktige be-
grunnelsene er hver for seg.

For å kartlegge barrierene leste intervjuerne opp noen begrunnelser til ikke å kjøpe aksjer
som ble lest opp for de spurte en og en, hvoretter de skulle angi hvor viktig hver var for
ikke å spare i aksjer i henhold til en skala som så slik ut:

- Meget viktig = 1**
- Ganske viktig = 2**
- Litt viktig = 3**
- Ikke viktig = 4**

I diagrammet nedenfor gjengir vi svarfordelingene ved å vise hvor store andeler som
svarer meget eller ganske viktig for hver begrunnelse. Vi har rangert dem etter andelen
som svarer "meget + ganske viktig".

Etter vår mening viser ovenstående diagram med all ønskelig tydelighet at de som skal
promovere aksjesparing har store utfordringer. Vi tolker ovenstående rangering som et
uttrykk for at aksjesparing har for lav aktualitet, at kunnskapen er svært lav og at frykten

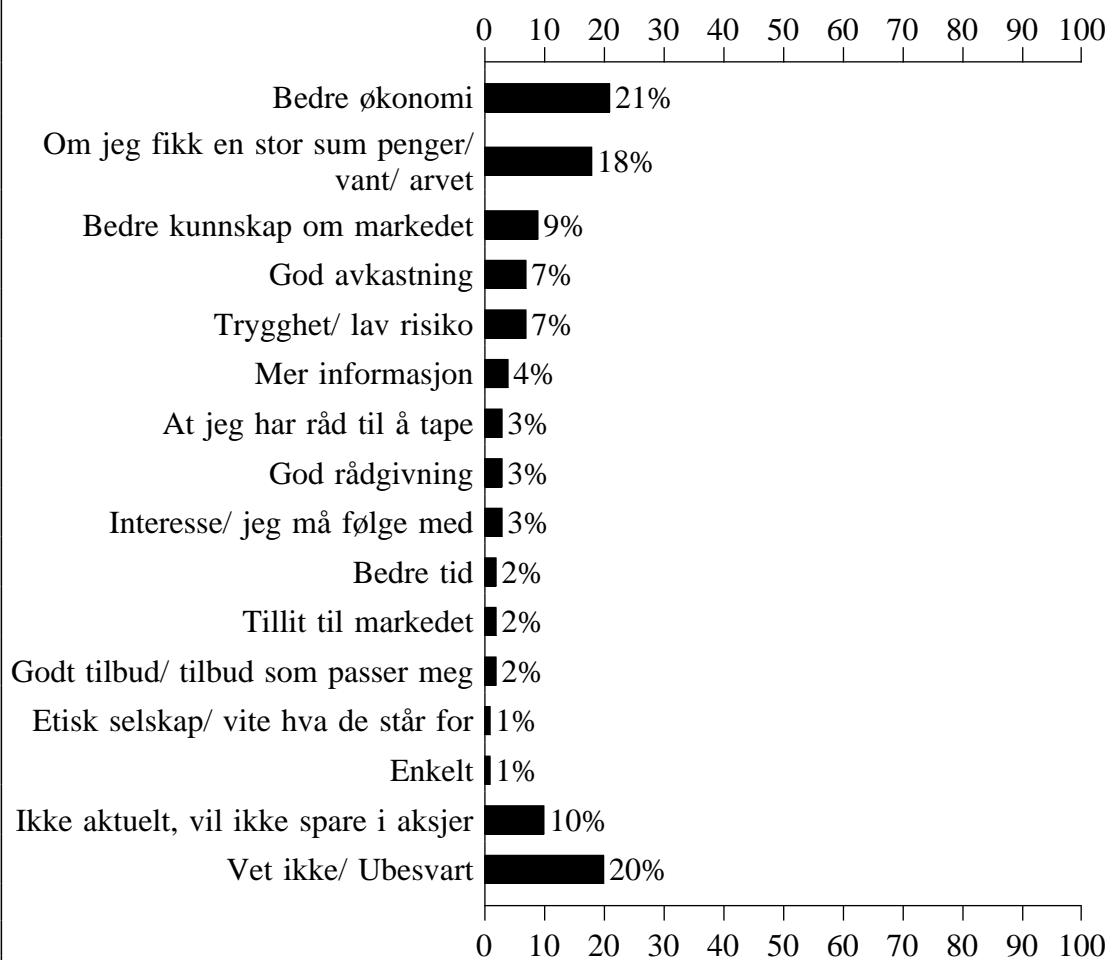
for tap er utbredt. Først i annen rekke kommer "dårlig råd" og "for vanskelig" som begrunnelser. Slik vi ser det, er det basiskunnskaper om aksjer og aksjemarkedet som mangler og vi tror at dette også bidrar til å skape bekymringer for tap.

Det siste spørsmålet i undersøkelsen gikk også til dem som ikke eier aksjer i børsnoterte selskaper og gikk direkte på hva som skulle til for at de som ikke sparer i aksjer skulle gjøre det. Som man vil forstå, ble spørsmålet stilt åpent, dvs. at intervjuerne skulle skrive ned de svarene som kom med respondentenes egne ord. I ettertid er svarene gruppert og kodet manuelt for den senere analyse.

Vi minner om at det hefter flere feilkilder ved bruk av åpne spørsmål. For det første har mange respondenter problemer med å finne svar på denne typen spørsmål eller med å formulere sine egentlige svar. For det andre kan intervjuer misforstå eller feiltolke svar på en slik måte at viktig informasjon forsvinner. For det tredje vil effekten av ovennevnte feilkilder kunne virke inn på den profesjonelle grupperingen og kodingen av svarene. Men selv med disse forbehold, er det liten tvil om at bruken av åpne spørsmål i dette tilfelle er en velegnet metode, samtidig som skolerte intervjuere og gode kodere bidrar til at skjevheter ikke blir større enn at vi får et godt inntrykk av svarfordelingene på de spørsmål vi stiller.

I diagrammet nedenfor ser vi at det bare er to svar som blir gitt av særlig mange.

Hva skal til for at du skal kjøpe eller spare i aksjer?

Har ikke aksjer i børsnoterte selskaper. N=781

TABELLER

Feilmarginer ved rent lotterisk utvalg

Antall observasjoner	Prosentresultat							
	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	40/60	50/50
25	8.6	12.0	14.2	16.0	17.4	18.3	19.6	20.0
50	6.2	8.5	10.1	11.3	12.2	13.0	13.9	14.1
75	5.0	6.9	8.2	9.2	10.0	10.6	11.3	11.5
100	4.4	6.0	7.1	8.0	8.7	9.2	9.8	10.0
150	3.6	4.9	5.8	6.5	7.1	7.5	8.0	8.2
200	3.1	4.2	5.0	5.7	6.1	6.5	6.9	7.1
250	2.8	3.8	4.5	5.1	5.5	5.8	6.2	6.3
300	2.5	3.5	4.1	4.6	5.0	5.3	5.7	5.8
400	2.2	3.0	3.6	4.0	4.3	4.6	4.9	5.0
500	1.9	2.7	3.2	3.6	3.9	4.1	4.4	4.5
600	1.8	2.5	2.9	3.3	3.5	3.7	4.0	4.1
700	1.6	2.3	2.7	3.0	3.3	3.5	3.7	3.8
800	1.5	2.1	2.5	2.8	3.1	3.2	3.5	3.5
900	1.5	2.0	2.4	2.7	2.9	3.1	3.3	3.3
1000	1.4	1.9	2.3	2.5	2.7	2.9	3.1	3.2
1200	1.3	1.7	2.1	2.3	2.5	2.6	2.8	2.9
1400	1.2	1.6	1.9	2.1	2.3	2.4	2.6	2.7
1600	1.1	1.5	1.8	2.0	2.2	2.3	2.4	2.5
2000	0.8	1.3	1.6	1.8	1.9	2.0	2.2	2.2
3000	0.8	1.1	1.3	1.5	1.6	1.7	1.8	1.8

Prosentresultatet pluss/minus feilmarginen i tabellen angir et intervall som med 95% sannsynlighet inneholder det sanne resultat.

XX